

- Entreprenörer i upplevelser

sid 4-5

- Musikskola för högre utbildning

sid 8

- Smockan jubilerar

sid 14

Kultur SMOCKAN

Nr 5 Okt 2002

Utgiven av Sveriges Musik- & Kulturskoleråd - SMoK

- Nyaste kulturskolan

sid 17

- Musikskolor slås ihop

sid 18

- Kultur plus skola

sid 20-21

SLAGKRAFTIG KULTURTIDNING

5 år med Smockan

Vilken betydelse har en papperstidskrift idag? Skulle vi inte gå över till nättidningar och sluta med prasslandet? Skulle vi inte också få det papperslösa kontoret?

Jo, så trodde man för tio år sedan men som vi alla kan konstatera så produceras det mer papper idag än någonsin och tidningsbranschen har visserligen haft en svacka men om den beror på datorernas intåg eller på den allmänna konjunkturedgången lär vi väl inte få något entydigt svar på.

Hur som helst är dagstidningarna på väg att öka sina upplagor igen och vår egen Smockan med sex nummer per år, har faktiskt ökat kontinuerligt sedan den blev prenumerationstidning, det är glädjande och samtidigt ett kvitto på att den fyller ett behov.

Säkert är vi många som någon gång varit inblandade i att försöka hålla liv i någon form av återkommande informationsblad, tidning eller föreningsnytt. Och säkert är vi också lika många som kan vittna om att alla vid starten är överens om bidra med artiklar och att göra sitt bästa för att ge den gemensamma produkten ett innehåll, men att det ändå oftast slutar med att någon eldsjäl sitter där ensam och skriver i slutänden.

Det stämmer inte på Smockan, här är den ett undantag vill jag påstå. Vi är många som lägger ned tid och engagemang när det gäller Smockan och jag ser heller ingen minskning där, snarare tvärtom. Vid varje nytt nummer finns det alltid ett antal sidor för mycket.

Varmt tack till alla medarbetare och läsare för de första fem åren och de första 30 numren. Nu håller du det trettioförsta numret i din hand. Fortsätt prenumerera och tyck även till om Smockan lite nu och då, så ska vi glatt fortsätta jobbet med att lyhört utveckla tidningen fram emot nästa jubileum.

Mycket nöje!

STEFAN ANDERSSON

INNEHÅLL

i detta nummer

Ledare.....	2	Skiljas och mötas.....	12	Slår ihop men inte igen.....	18
Kort från SMoK.....	3	Utbildar kreatörer.....	13	Lust att lära, ett innebegrepp.....	20-21
Vita Huset i Nyland.....	5	Trettio smockor på fem år.....	14	Kulturnytt.....	22
Uppmärksammande avhandling.....	6	Hallå Ulla!.....	15	Porträttet.....	23
Musik som medel.....	10-11	Studerar musikens makt.....	16		

KULTURSMOCKAN

DAUS TRYCK & MEDIA
893 80 BJÄSTA
TEL: 0660-26 61 00
FAX: 0660-22 05 17

ANSVARIG UTGIVARE OCH REDAKTÖR

Stefan Andersson
0660-825 22

stefan.andersson@smok.se

PROJEKTLEDARE/ANNONSER

Jan Dylicki
0660-26 61 05

jan.dylicki@dau.se

Annonsprislista kan laddas ned som pdf-fil från hemsidan www.daus.se

PRENUMERATION

0660-26 61 00

KulturSmockan utkommer med 6 nr/år och är tryckt på godkänt miljövänligt papper. Helårsprenumeration kostar 180 kr.

GRAFISK FORMGIVNING

Johnny Altelind
0660-26 61 31

johnny.altelind@dau.se

REPRO

PRODUKTION

TRYCK

DAUS Tryck & Media, Bjästa

MEDVERKANDE

I DETTA NUMMER

Per Sjöberg

Ake Dahlbäck

Stefan Andersson

Anders Nordin

Håkan Sandh

Stefan Franzén

Gabriella M. Tolén

Melina Nyberg

Olof Wigren

Anna-Lena Wigren

OMSLAGSFOTO:

Solsken över Ångermanälven

Foto: Stefan Andersson

Sveriges Musik- och Kulturskoleråd

KulturSmockan utges av samrådsorganet för Sveriges musik- och kulturskolor, SMoK

KulturSmockan nästa nummer: v. 49. Manusstopp för annonser: 20 november.

EU rekord!

– Av Per Sjöberg, Ordförande SMOK –

Det finns inget annat land inom EU där så hög andel av befolkningen spelar instrument eller sjunger i grupp, som Sverige. Vi slår rekord - tätt följda av Danmark och Finland, se Håkan Sandhs spalt här intill.

Detta är naturligtvis en stor framgång för svensk kulturpolitik och den svenska musik- och kulturskolemodellen.

Men det finns också andra mindre positiva signaler i nya rapporter och statistikinsamlingar kring svenska folkets kulturvanor, där det beskrivs en generell nedgång i att spela instrument.

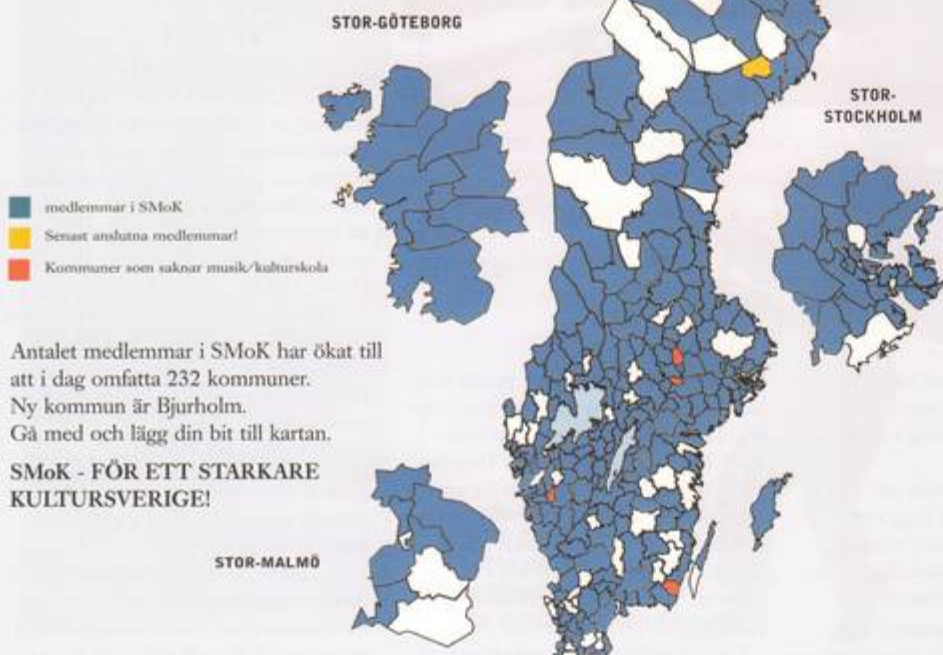
Detta uppmanar till ett fortsatt ansvarstagande med medföljande idéer om utvecklande från alla aktörer. Ett ansvar som vilar på våra politiker som aktivt måste bidra till en fortsatt utveckling och god finansiering av musik- och kulturskolan (en nyckelord att 7 kommuner idag saknar musik- och kulturskoleutbud). Men ansvaret vilar också på oss själva att på ett optimalt sätt förvalta det uppdrag och den budget vi har fått. Ingenting är eller får upplevas vara självklart. De framgångar som musik- och kulturskolan har och har haft under flera årtionden måste ständigt försvaras genom initiativrikedom, omvärldsanalys, utveckling och lyhördhet.

På initiativ av SMOK, i samverkan med Statens Kulturråd och Ungdomsstyrelsen, startades för ca 1 år sedan den undersökning som kommer att presenteras vid ett seminarium i Stockholm den 15 november, "Musikalisk mångfald". Syftet med undersökningen är att beskriva eventuella förändringar i barn- och ungdomars val av instrument men också attityder och värderingar kring deras musicerande.

Rapportens budskap, i synnerhet om den överensstämmer med vad många i branschen tror - att andelen spelande på orkesterinstrument har minskat till förmån för andra instrument och också för andra estetiska uttrycksformer som dans och teater - kommer att leda till många och intressanta frågeställningar. Vår ambition i SMOK är att dessa diskussioner skall inkludera inte bara musik- och kulturskolorna i Sverige utan också media, deltagarna själva, instrumentförsäljarna, amatörkulturorganisationerna, lärarutbildarna osv.

Med andra ord så kan denna rapport bli ett spännande nationellt avstamp där diskussioner om tradition - förnyelse, trender - långsiktighet och samarbete mellan kulturlivets olika aktörer går höga. Låt debatten börja. En debatt som skall leda till att vi om något år kan sätta nya europeiska rekord.

Smockan lägger kulturpuzzel

Ännu är vi bäst!

Statens Kulturråd har nyligen publicerat två skrifter som ger en hel del fakta om vår verksamhet: Kulturstatistik 2002 och Den kulturella välfärden.

Först kan vi konstatera att musik- och kulturskolorna är samhällets största kultursatsning för barn- och ungdom med sina 1,3 miljoner i kommunala anslag, tätt följt av bibliotekens barn- och ungdomsverksamhet. Övriga statliga, landstings- eller kommunala satsningar bildar tillsammans en lika stor del, ca en tredjedel, som dessa båda giganter.

I förhållande till övriga EU-länder ligger Sverige i topp vad gäller andel av befolkningen som spelar ett instrument. Överhuvudtaget är kulturintresset bland svenskar mycket stort i förhållande till övriga EU. Vi är bäst på det mesta. Vi går på fler kulturrangemang och vi spelar, sjunger och utövar kultur på alla sätt mer än våra europeiska grannar. Intresset för kultur ökar rejält i vart fall så länge det handlar om "konsumtion".

Tittar vi på de inhemska trenderna när det gäller vårt verksamhetsområde ser det värre ut. Intresset för att spela ett instrument minskar en del och dansintresset minskar stort. Varför? Vad kan vi göra åt det?

Om vi tittar specifikt på barn och ungdom 9-14 år så spelar 32% ett instrument. I åldern 15-24 sjunker det drastiskt till 18% och sedan håller sig den siffran ganska bra till pensionsåldern.

Ser vi på siffrorna på dansen så blev jag mycket förvånad över att dansintresset är starkt minskande. I genomsnitt för alla åldrar har intresset för "folkdans, balett/jazzbalett" sjunkit från 5,9% till 1,9%. Även intresset för sällskapsdans sjunker.

Den vanligaste formen av egen kulturaktivitet är att teckna, måla. Vanligast är det bland 9-14 åringarna där 55% svarat att de gör det en genomsnittlig månad. Bland 15-24 åringarna har siffran sjunkit till 32%.

Andra intressanta, men lite skrämmande siffror, är att det är mer än dubbelt så vanligt att spela ett instrument bland vuxna med eftergymnasial utbildning i förhållande till de med förgymnasial utbildning. Samma tendenser finns inom övriga kulturråderna men inte lika starkt. Har vi tappat musikens folkliga förankring, eller har den aldrig funnits?

En sak som också förvånade mig är att det är vanligare att spela ett instrument som vuxen i Stockholm, Malmö och Göteborg än i de mindre städerna och på landsbygden. När det gäller våra musik- och kulturskolor har ju dessa tre stora städer haft den minst utbyggda verksamheten per capita. Det har ju säkert att göra med att de välutbildade eleverna från mindre orter flyttar till jobben i de största städerna, men lite märkligt är det väl ändå?

Ser vi lite självkritiskt på dessa siffror finns en hel del att ta tag i; den allmänna nedgången, det stora tappet av musikelever i tonåren, dansens minskade popularitet och det stora intresse för bildkonst som vi knappast har sugit upp ännu.

Teaterintresset är tyvärr inte dokumenterat. Film buntas ihop med foto som nästan alla sysslar med. Dessa konstformer får vi därför lämna åt sidan denna gång.

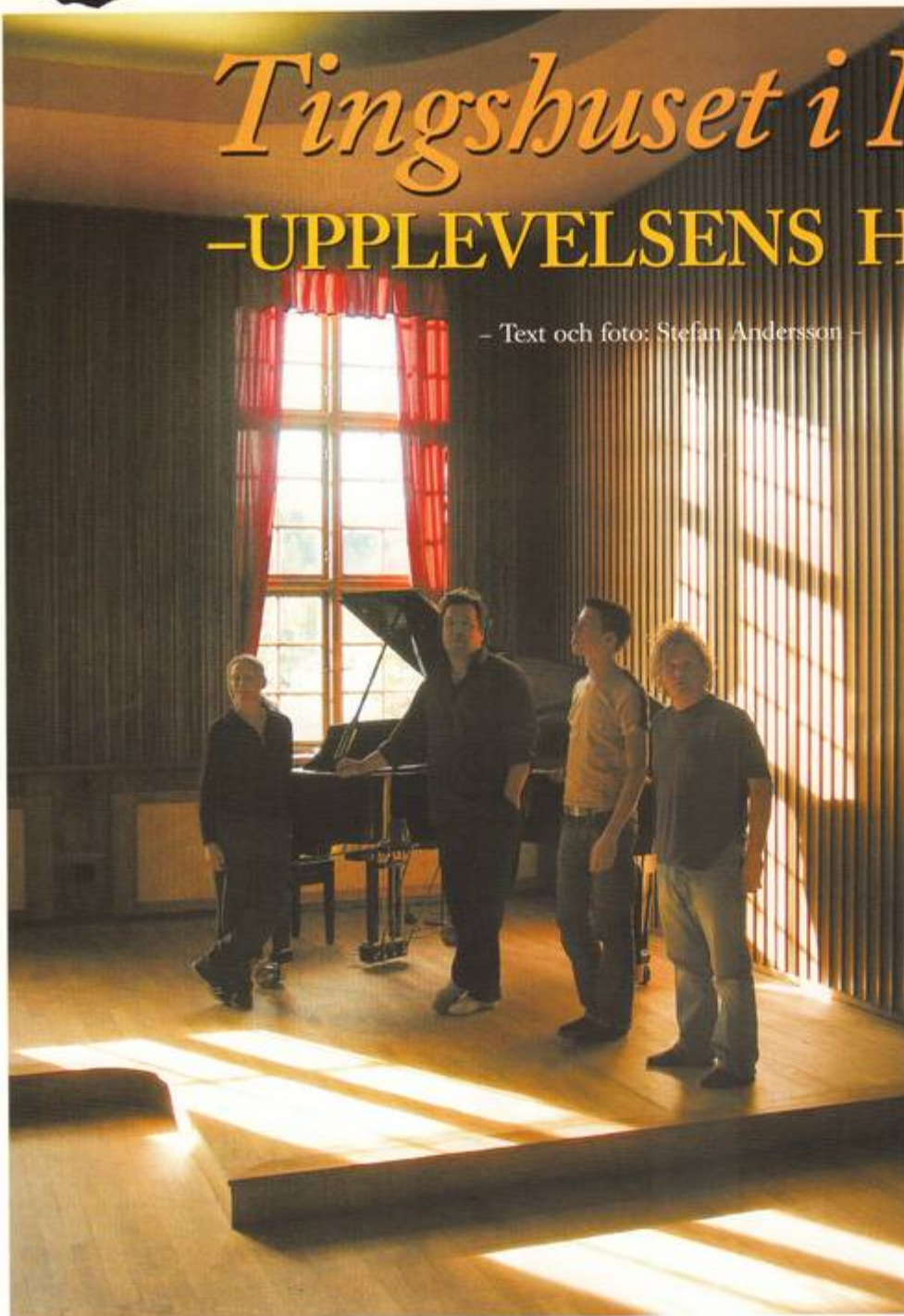
Vill du läsa mer så finns häftena att köpa, eller gratis ladda ner, från Kulturrådets hemsida, www.kur.se.

Håkan Sandh

Tingshuset i Nyland

-UPPLEVELSENS HÖGBORG

- Text och foto: Stefan Andersson -

Den stilfulla, före detta tingsalen tjänar idag musikstudio.

Det är med viss andakt man kliver in i den gamla stilrena tingsalen i Nyland. Här i det före detta Tingshuset som ligger vid Ångermanälvens strand i hjärtat av vackra Ådalen, har tonsättaren Fredrik Högborg med sina vänner skapat en kreativ oas av ny och traditionell upplevelseproduktion.

Det vita husets "first lady", Annika Ölund möter upp i trappan för en rundvandring i den vackra trevåningsbyggnaden.

På bottenplan har Annika och Fredrik sin bostad vägg i vägg med danssalen där Annika bland annat undervisar grupper från Sollefteå gymnasiums estetiska program. Förutom att hon är husets danspedagog, arbetar Annika också med layout och rediger-

ing av noter till musik som produceras i huset men också på uppdrag från olika musikförlag. Den översta våningen i det 1.700 kvadratmeter stora Tingshuset är uppdelad i sju gästrum för artister och andra besökare.

-Här bor till exempel gäster som spelar in i studion och som deltar i vår konsertserie. Senast bodde folkmusikgruppen JP Nyström här, berättar Annika.

Husets andra våning innehåller kon-

tor men domineras av studion, husets hjärta, strategiskt placerad mitt i byggnaden.

-Det är som att kliva in i en gitarrkropp, här är en fantastiskt mjuk och fin akustik förklarar Fredrik.

I denna, före detta tingsall gör idag högkvalitativa musikinspelningar och helt utan särskilda externa akustiska effekter.

-Det är salens form och den välvda panelen på väggarna som är hemligheten bakom den fina akustiken, avslöjar Fredrik.

EXPANDERAR

Fyra personer äger Tingshuset Musik AB. Förutom Fredrik och Annika, finns också körpedagogen och kyrkomusikern Helen Lundquist-Dahlén och biträdande domkyrkoorganisten i Härnösand, Håkan Dahlén, som delägare.

Fredrik gläder sig mycket över att satsningen med huset i Nyland ser ut att hålla på sikt, de har ägt fastigheten i snart tre år och nyligen flyttade en ny medarbetare in, Per Andersson. Per är utbildad i arrangering och komposition vid Piteå Musikhögskola och jobbar i egen firma med arrangering, notskrift och inspelningar.

Tingshuset Musik driver också en lärlingsutbildning i samarbete med Håkan Folkhögskola. Lärling detta år är Håkan Salomonsson som siktar på en musikhögskoleutbildning.

PRODUKTIV

Fredrik tillhör en av de mer uppmärksammade unga svenska tonsättarna och står många produktioner på konsertscenerna runt om i världen. Bland annat skriver han mycket för brass i allmänhet och trombon i synnerhet och har ett kontinuerligt samarbete med bland andra Christian Lindberg och Håkan Hardenberger.

-Då dessa storheter spelar min musik då blir man också spelad i övriga världen, menar Fredrik som nyligen besökt Dallas där han hyllades för sin trombonmusik.

ÄLLKONSTVERK

Fredrik Högborg håller med om att han skapats sig en egen nisch i musikvärlden.

-Ja, det ligger någonting i det. Visuellt musik skulle man kunna kalla det. Jag har alltid sysslat med mer än att enbart skriva musik. Jag vill också producera

Tonsättare Fredrik Högberg som förverkligat sin dröm om ett eget upplevelsens bus.

och spela in. Som den konstmusikkfilm jag producerade förra året till exempel. Den ingår som nummer 7 i en svit om 9 trombon & trumpetverk. Den är i form av en kortfilm. Vi spelade in den i sydspanien med samma kulisser som Sergio Leone använde till westernfilmen "Den gode, den onde & den fule".

Det är en musikvideo med modern musik helt enkelt. En western där skådespelarna använder sig av brassinstrument i stället för vapen, berättar han,

och fortsätter, jag utgår från musiken när jag klippte filmen, så här är musiken grunden.

Produktionen har kostat cirka 1,7 miljoner och i rollerna syns och hörs Christian Lindberg, Håkan Hardenberger, Ole Antonsen och Jonas Bylund i roller som fyra häftiga westernhjältar.

Filmen har redan rönt uppmärksamhet runt om i världen och nästa vecka åker Fredrik till London för att skriva kontrakt med RM Associates som är världens största distributör av musikfilmer.

OPERA LOCKAR

Ballettmusik har Högberg också hunnit skriva men ännu inte någon opera.

Men nu har det kommit en beställning från Norrlandsoperan så de närmsta åren har han nu in-tecknat för att hinna klart till premiären 2004.

-Opera tror jag passar mig, det handlar om allkonstverk, opera kan man säga är det verkligt sanna multimedia-verket. Librettot kan jag inte offentliggöra ännu men jag kan berätta att operan kommer att heta "Kains kvinna" och det blir ett slags spekulativ biblisk opera, avslutar idérike Fredrik Högberg hemlighetsfullt.

Tingshuset i Ångermanländska Nyland som fått nytt liv med AB Tingshuset Musik som nya ägare.

Drillkläder
Hattar
Notväskor

Uniformer

Stövlar
Skjortor
Slipsar
Handskar mm

Aktivita
UNIFORMSPECIALISTEN

S. Esplanaden 11, 352 35 Växjö
Tel/fax 0470-39 170
www.black.se/aktivita

Annika Ölund vid ett av de sju gästrummen.

DET ÄR DAX NU!!

-att planera orkesterns klädsel

Personliga besök
och visningar

Specialkollektioner för:
-Musiker
-Dansare
-Körsångare

Sventorpsliden 7
412 74 Göteborg
Tel: 031-404030
info@brohalldesign.se
www.brohalldesign.se

Gislaved Drum & Drill Corps

carina
brohall
DESIGN AB

Musiklärare vill byta jobb!

- Av Åke Dahlbäck -

Stephan Bladh.

Doktoranden Stephan Bladh, musiklärarutbildare vid Musikhögskolan i Malmö, disputerade i början på september vid institutionen för musikvetenskap vid Göteborgs universitet. Avhandlingen, som har titeln: "Musiklärare - i utbildning och yrke. En longitudinell studie av musiklärare i Sverige", har fått stor genomslagskraft i media. - Vad som kanske inte ger lika stora rubriker är att hälften av alla musiklärare är mycket nöjda med sitt yrkesval, kommenterar Stephan Bladh.

Stephan Bladh har bland annat verkat som musiklärare på högstadiet, men sedan ett par decennier har verksamhetsfältet varit utbildning av musiklärare. 1987-88 startade Stephan ett projekt som gällde stresstudie i långtidsperspektiv. Avhandlingen är en produkt av studien.

- Det är tveksamt om man kommer att göra någon liknande avhandling i framtiden. Idag gäller tidsbegränsade doktorandstudier. Man ska vara klar med sin avhandling på fyra år. Avhandlingen är unik i världen, och har kommenterats i Kanada, USA och England.

EFTER TRE ÅR KOMMER KRISEN...

Syfte med avhandlingen är att "ur ett kritiskt samhällsperspektiv beskriva hur socialiserande samverkande processer i musiklärarnas utbildning och yrkesdelaktighet, framträder i ett longitudinellt perspektiv", som det står i inledningen till doktorsavhandlingen. Stephan Bladh beskriver i avhandlingen orsaker till att man väljer musikläraryrket, och hur den egna drivkraften som lärare inte alltid bejakas av samhället/skolan som ett samhällsfenomen.

- Tre år efter examen upplever många musiklärare att man valt fel jobb. Man tycker att yrkets status sjunker och längtar bort. Tydligast gäller det lärare inom grundskolan.

Problemet är att bilden av arbetet som musiklärare inte är gemensam för utbildningen - oavsett om det är tidig musikutbildning eller studierna på Musikhögskolan gentemot samhället/skolan som arbetsplats.

KULTURUPPFATTNINGEN PROBLEMET

Det är just i skillnaden i kulturuppfattning mellan musikutbildningstraditionen och arbetsplatsen som problematiken ligger, enligt Bladh. Under hela sin utbildning har en musikstuderande träffat kamrater som brinner för musiken och som har samma referensramar till kultur. Åratal av slit leder så småningom fram till examen som musiklärare. Där placeras den nye musikläraren i ett arbetslag som inte alls har samma kulturuppfattning eller referenser. När den nyexaminerade läraren försöker att hitta några gemensamma referenspunkter möts hon eller han av ingen förståelse.

Till detta kommer att skolans organisation i hög grad är bestämmd av administrativa och ekonomiska ramar, något som inte heller är det mest primära i musiklärarens livsvärld. Följden blir att många lärare på grundskola/gymnasium i stället väljer musik- och kulturskolor eller att arbeta med musikklasser, som har referensramar som bättre stämmer överens med musiklärarens.

Det slitsamma i vardagsarbetet som musiklärare överraskar många nyexaminerade. Påfrestningarna på röst och hörsel är påtagliga, och rösttrötthet samt hörselnedsättningar är vanliga. Som klasslärare i musik tyder mycket på att det går en gräns vid cirka 15 år, varefter men inte längre orkar med full tjänst.

Avhandlingen kommer att följas upp under kommande år med hjälp av medel från EU.

Välkommen till seminarium och diskussion kring

m usikalisk ångfald

- om barn och ungdomars val av instrument

Plats och tid: Musikaliska Akademiens

stora sal i Rikskonserterns hus, Nybrokajen 11

fredag den 15 november kl 10.00-13.00. **FRI ENTRÉ!**

Moderator: Björn W Stålné

Seminarier för dig med intresse i Sveriges framtida musikliv.

Per-Anders Hübner redovisar resultaten från rapporten om barn

och ungdomars val av instrument lå 76 - 77, 87-88 och lå 01-02.

- Vilka instrument ökar resp. minskar?
- Vilka tankar och förväntningar har barn och ungdomar till sitt musicerande?
- Redovisningen följs av gemensam diskussion.

Statens kulturråd

SVENSKA
KOMMUNFÖRBUNDET

Välkomna!

Minskar antalet elever på orkesterinstrumenten?

Nu är rapporten klar!

Per-Anders Hübner

I februari 2001 tog Sveriges Musik- och Kulturskoleråd, SMoK, initiativ till en undersökning av ungdomars inställning till musicerande. Framför allt misstänkte man att ungdomars val av instrument förändrats under 1990-talet. På sikt skulle detta kunna innebära stora förändringar i såväl det lokala amatörmusiklivet som för de professionella orkesterinstitutionerna. En nulägesrapport sågs nödvändig.

Projektet stöttades av Kulturrådet och Ungdomsstyrelsen som också ingick i den styrgrupp som bildades våren 2001.

I styrgruppen lades riktlinjerna för undersökningen vars material i huvudsak består av tre delar. Ett relativt stort enkätmaterial med drygt 850 svarande ungdomar i ålder 13-20 år, ett gruppintervjumaterial med både spelande och icke spelande ungdomar samt ett statistiskt material som berör utvecklingen inom de olika instrumentfamiljerna mellan åren 1976/77 och 2001/02.

Resultatet kommer att redovisas vid ett diskussionsforum - se annons här bredvid.

BOTKYRKA MUSIKSKOLA satsar

- Av Gabriella M. Tolsén -

Dags att sluta grubbla! Speciellt för den som just avslutat ett musikinriktat gymnasieprogram söder om Stockholm och funderar på vad som måste till innan ansökan till Kungliga Musikhögskolan kan skickas in.

Botkyrka Musikskolas rektor BoLennart Johannesson har nämligen svarat.

BoLennart Johannesson, rektor vid Botkyrka musikskola.
Foto: Staffan Tolsén.

BoLennart har tillsammans med Jan-Gunnar Johansson, rektor för Botkyrka Komvux och Jan-Erik Sahlberg på Kungliga Musikhögskolan, KMH, upptäckt ett "tomrum" som de har gjort "magiskt" genom att starta en ettårig musikhögskoleförberedande utbildning. Den gör att musikhögskoleaspiranten inte längre måste packa kappsäcken och flytta till någon av landets musikinriktade folkhögskolor.

Botkyrkas nya utbildningssatsning är en del av kommunens sätt att visa att de numera lägger tyngdpunkten på en mer "upplevelsebaserad verksamhet".

- Den nya utbildningen kommer dessutom att ge dig precis det du behöver för att söka in till KMH. Det är det som är meningen, nu när Botkyrka Musikskola och

Komvux inleder samarbete med KMH, säger BoLennart Johannesson.

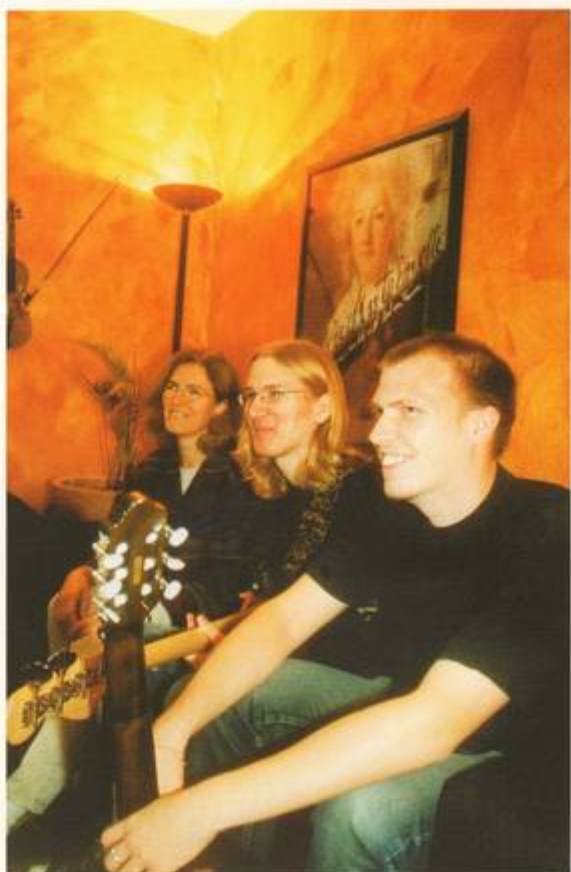
- Vi har redan i höst smygstartat utbildningen med fyra elever. Inför nästa läsår hoppas vi ha en elevkull på 15, menar Jan-Gunnar Johansson.

BLIR EN KULTURSKOLA

Det är tydligt att det nya upplevelsesamhället som vi redan är inne i, har börjat slå hål i väggarna mellan de olika kulturella disciplinerna. Och det avspeglar sig kanske speciellt i Botkyrka. Till hösten 2003 omvandlas musikskolan till en kulturskola. Förhoppningen är just att skotten mellan de olika konstarterna ska bli mindre vattentäta och att musik, dans, teater och konst ska kunna inspirera till korsbefrukning.

Även det nya samarbetet mellan musikskolan, Komvux och KMH tror de ska kunna öppna nya oprövade dörrar.

- Botkyrka har en väldigt speciell situation tack vare sin mångkulturella befolkningsstruktur. Många av de nya medborgarna sitter inne med en hög kunskapsnivå inom det konstnärliga området, men saknar oftast behörighet till högskolan. Därför är en del av ambitionen med den musikhögskoleförberedande utbildningen att nå även dessa människor. På så sätt tror vi att det kommer att ske en märkbar kompetensutveckling.

Tre av den nya kursens elever i Botkyrka. Hanna Malecker, Anders Nyström, och Micke Helgesson. Foto: Staffan Tolsén.

SATSAR LÄNGSIKTIGT

I Botkyrka finns en medveten och långsiktig satsning på upplevelsenäring för ungdomar och utbildning. Kommunen har ett enormt program innehållande bland annat musik, hiphop, cirkus, sport, media, show och dans. Inom många områden finns även starka eldsjälar och en rad näringslivsorganisationer är med och stödjer verksamheter.

Botkyrka kommuns framtida slogan "Långt ifrån lagom" rimmar väl med både sådana lokala storheter som Latin Kings och Cirkus Cirkör. Dessutom finns här även Riksteatern Grafiskt Centrum, Mediacentret, Södra Stockholms upplevelsecentrum Heron City, Rotemannen (ett nordiskt centrum för nycirkus) samt en stor och utvecklad musikskola med en mycket kompetent personal - för att bara nämna några grupper och verksamheter.

Så det är definitivt ingen tillfällighet att den nya utbildningen för musikhögskoleförberedande utvecklas i Botkyrka! Här blåser utvecklingsvindarna starkt över kulturgränserna med eldsjälar som rektor BoLennart Johannesson i spetsen.

Ett inspirerande forum

Den 13:e till 15:e september hölls ett forum med representanter från musikorganisationer runtom i Europa. Forumet organiserades av Jeunesses Musicales Europe (JME), Europe Music Council (EMC) och Working Group Youth i samband med EMC:s årsmöte.

Temat på forumet var 'Music for Europe - the young generation' och man diskuterade bland annat den unga generationens inblandning, eller snarare bristen på deras inblandning i ungdomsmusikorganisationers styrande organ och

vad som kan göras för att öka deras inflytande. Det var också anledningen till att forumet uppmuntrade de olika medlemmarna att ta med sig minst en ungdomsrepresentant. Efter tre intensiva, lärorika dagar, musikstunder och otaliga förslag till förbättringar, som reformeringar i kulturbudgeten för EU för jag hem inspirerad och som en av de anmälda till Working Group Youth. Jag hoppas att fler ungdomar blir intresserade av att tillsammans med sin respektive organisation utveckla nya former för sina beslutsorgan och att de som redan sitter i "systemet" inte ser det som ett hot. Det är inte "vi mot de", det är alla som tillsammans ska vara med att skapa ännu bättre miljöer för musicerande och andra kulturytringar.

Melina Nyberg

En inblick i FMT-metoden

”Örat leder ögat – ögat leder handen”

- Av Gabriella Tolsén, foto: Staffan Tolsén -

”Örat leder ögat - ögat leder handen!”

Det är mottot för FMT-metoden, den funktionsinriktade musikterapi, som Lasse Hjelm grundade på 1970-talet under hans femtonåriga engagemang på Folke Bernadottehemmet, Uppsala (1975-89). Så småningom utvecklade han en individuell behandling, där idag mer än 230 utbildade terapeuter använder sig av ett 30-tal musikaliska koder för att stimulera kroppens naturliga utveckling. På så vis förbättrar eller får de bukt med ett stort antal sjukdomsbilder; från födelseskador (ex CP) till läs- och skrivsvårigheter (dyslexi) och koncentrationsproblem (DAMP).

Genom mötet med eldsjelen Lasse Hjelm på Musikterapiinstitutet i Uppsala, där han sedan 1987 driver den 3-åriga högskolelinjen Funktionsinriktad Musikterapi och genom den praktiska upplevelsen av FMT-metoden, förstår vi det unika med metoden. Något som en teoretisk-intellektuell förklaring lätt ”amputerar”.

– Den stora och märkbara skillnaden mellan FMT-metodens arbetssätt och andra musikterapi är att FMT-terapeuten ”spelar med” personen som behandlas istället för ”att spela för”. Ordet patient finns inte inom FMT, utan vi använder ”adept” som betyder handledd lärjunge. Musiken är alltså inte målet utan medlet för att skapa minnesspår i hjärnan. Och trots att metoden är icke

Bagatell

”Sitar”

Nu har du råd att sitta på flera stolar. Prova Bagatells nya sittriktiga kör/orkesterstol Sitar: pris 495:-. Finns med 3 olika fasta lutningar, inga skruvar som krånglar. Stapelbar, stoppad och klädd, hårdtestad med toppbetyg.

Bagatell musikprodukter

Husbyvägen 7, 590 54 Sturefors, Sweden

Tel: 013-527 50, 0708-30 75 74.

Fax: 013-527 52

Homepage: www.bagatell.nu

E-mail: bagatell.musik@beta.telenordia.se

verbal så är det inte ovanligt att exempelvis en adepts utvecklade eller förse-nade tal får en väldig skjuts framåt under terapins gång.

ICKE-VERBAL METOD

FMT-metodens styrka och extra dimen-sion finns även i den omedvetna och lustfyllda leken utan krav på prestation, där adeptens egen aktivitet och initiativ är grunden för den personliga utveck-lingen. Adeptens egna rörelser lockas fram av terapeuten i det musikaliska samspelet. Arbets sättet motsätter sig alltså helt det intellektuella lärandet med vuxet "vetande" beteende och pek-pinnar.

Metoden är icke-verbal, vilket inne-bär att den sker helt utan instruktioner, anvisningar, kommentarer eller verbalt beröm. Det låter märkligt, men Lasse Hjelm hävdar att den egna upplev-elsen av att klara av något man tidigare inte gjort, är det viktigaste. Då blir be-römnet utifrån överflödigt.

Inte förrän jag själv blir tillfällig ad-ept kan jag börja förstå hur metoden går till. Jag ber om en förklaring till hur örat leder ögat och undrar vil-ken musikalisk kod terapeuten kan tän-kas använda?

- Jag kan till exempel använda kod två som bygger på terser (intervall mellan första och tredje tonen i en tonskala). Men inte förrän du, adepten ger ifrån dig ett ljud eller slår på trumman framför dig, lägger jag ett ackord som svar. På så sätt spelar du piano via mig.

"VAKUUM FÖR ÖRAT"

Terapeuten väntar alltså in dina tillslag (eller annan svarsreaktion om du ännu inte rent fysiologiskt klarar av att slå på ett instrument) på trumma eller cymbal - utan tidsangivelse. Det gör han genom att utelämma exempelvis den tredje tonen i en given melodislinga. För att lättare förstå, tänk på hur musikleken "Så ska det låta" går till. Därefter upprepar terapeuten specialkomponerade melo-dislingor som utgör grunden för att skapa minnesspår i hjärnan. Inom FMT är det inte rytmen som är grunden till mu-siken. En påtvingad rytm kan snarare bli ett hinder för någon med funktionshin-der.

- När jag utelämnar en given ton i en melodi så blir det ett vakuum för örat.

Och det är det vakuemet jag med ad-eptens hjälp måste förlösa, utan att det för den skull blir till ett tvång. Genom ett "berättande" pianospel anpassar jag mig efter dig och den nivå du befinner dig på. Låter det flummigt? Inte alls, menar Lasse och går vidare:

- Med hjälp av olika kriterier som vi kollar vid slaginstrumenten, kan vi utlä-sa alla de varianter av små brister som orsakar problem. Vi kan inte se hjärnan, men vi kan ur varje människas beteende eller rörelser avläsa hur hjärnan fungerar i de viktigaste avseendena.

Kriterierna handlar om balans, kropps-kontroll, skillnaden mellan kroppens två olika sidor, kopplingen mellan kropps-kontroll och perception, bålrotationens utveckling eller korsrörelser, hand och handledsfunktionen och dessutom ana-lyseras och bedöms adeptens möjlighet och förmåga att tänka logiskt.

ALLTID FRÅGAT "VARFÖR?"

Hur kommer man på ett arbets sätt som detta? Måste man inte vara något av en immateriell innovatör och uppfinnare? Lasse Hjelm som jobbat med musik i alla dess former under hela sitt yrkesverk-samma liv, nickar och återkallar minnen av hur det hela började.

- Jag har aldrig nöjt mig med svaren jag fått, utan alltid gått vidare med minst ett extra "varför?". Efter att ha kommit på FMT-metoden var jag förvånad över att ingen annan gjort det innan mig.

FMT-metoden uppstod ur omständig-heterna som Lasse Hjelm befann sig i, när han i början av 1970-talet fick i

uppdrag att arbeta innanför murarna för Ulleråkers mentalsjukhus. Under den ti-den tog den svenska mentalvården det första lilla steget mot en socialisering. Efter att ha arbetat med den nya terapin i grupp under sex år, fick Lasse Hjelm en förfrågan från Folke Bernadottehemmet, om att med musikens hjälp även hitta ett sätt för sjukhusets då så understimulerade CP-barn. Han tackade ja men ställde nu för första gången krav på resurser för att kunna bedriva enskild undervisning.

- Det utslagsgivande för mitt arbete med CP-skadade barn kom genom en gravt skadad 12-årig flicka som gjorde enorma framsteg. Från början kunde hon inte ens hålla en trumpinne, än mindre slå på trumma.

Men att efter två års samarbete upp-leva denna flicka spela c-durskalan fram och tillbaka med sitt pekfinger till tonerna av "Amazing Grace" - det slog allt!

Och sedan dess har Lasse Hjelm vi-dareutvecklat FMT-metoden till att kunna användas i behandlingen av i princip alla sjukdomsbilder - fysiska som psykiska. I vår över-verbala tillvaro

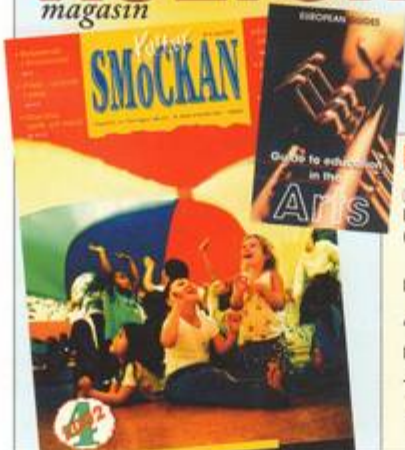
har han fort-satt att använda det tysta språ-ket - med musiken till hjälp!

Jag har aldrig nöjt mig med svaren jag fått, utan alltid gått vidare med minst ett extra "varför?"

FOTNOT:

Om du vill veta mer, kontakta: Lasse Hjelm, Musikerterapiinstitutet i Uppsala
Tel: 018-109427
eller e-post: lassehjelm@swipnet.se

PRENUMERERA PÅ
Sveriges hetaste
KULTUR
magasin

Kultursmockan är tidningen som på kort tid intagit en speciell plats i musik- och kultursverige. Heta intervjuer och intressanta porträtt varvas med spännande reportage om kultur och skola. Prenumerera NU och du får sex prakt-smockor direkt hem i brevlådan i ett år för endast 180:-. Dessutom skickar vi med senaste upplagan av EuropaGUIDEN. Här finns skolor, adresser, telnummer och hemsidor till konstnärliga utbildningar i Europa.

EXKLUSIVT ERBJUDANDE
EUROPAGUIDEN PÅ KÖPET!

Prenumerationskupong

Ja, jag vill prenumerera på SMOCKAN, 6 nr/år för 180:-. Dessutom får jag Guide to Education in the Creative Art (Värde 150:-) utan kostnad.

Namn: _____

Adress: _____

Postadress: _____

Tel: _____

Du kan även beställa på: Tel 0660-26 61 00. Fax 0660-26 61 11.
www.daus.se

Prenumerera på
SMOCKAN & MEDIA
beställ
pärter

SMOCKAN

Svepost
Kundnummer 800000402
893 20 Björsta

Avslutningsseminarium för Kreativ skolmiljö

Nu återstår rapportskrivning för de inblandade i skolutvecklingsprojektet Kreativ skolmiljö. Men föreläsarna för projektet menar redan nu att de erfarenheter kring samverkan mellan musik- och kulturskolan och allmänna skolan som samlats under de tre åren, är för omfattande och goda för att enbart stanna vid detta enda projekt.

- Det här är ett skolutvecklingsprojekt kring kultur, skola och lärande som passar utmärkt att fortsätta på till exempel regional nivå, menar Stefan Andersson, en av projektledarna i SMOk.

Vid det femte och sista Upp- och utvekselseminariet för alla 90 deltagarna, fokuserades själva kärnfrågorna i projektet, nämligen begreppet kreativitet.

Det kreativa lärandet i det kreativa rummet analyserades och utforskades och projektets skolledare utvecklade där referer alla sina tankar kring fortsatt lokal samverkan mellan musik- och kulturskolan och den allmänna skolan.

Det svänger om Kreativ skolmiljö, här släpper de loss vid det femte och sista seminariet.
Foto: Stefan Andersson

NORGE FÖREBILD

I Norge har Kreativ skolmiljö sin föregångare i projektet Positivt skolemiljö. Där har seminarierna kring en positiv skolmiljö i samverkan, avlöst varandra i över 15 år med stöd från norska staten. Och till Sverige och Kreativ skolmiljö hade för andra gången, Ragnhild Skille från Norsk kulturskoleråd inbjudits. Hon har entusiastiskt och kompetensutvecklat skolpersonal i Norge under alla år Positivt skolemiljö funnits, och hennes inspirerande bekantskap, glädde sig KSM-deltagarna mycket över att få göra ännu en gång.

RÖRELSEN IGÅNG

Att samverkan mellan skolformerna kommit för att stanna är inget att diskutera, menar flera av deltagarna, nu gäller det att inte tappa träden utan att fortsätta utveckla mot ett än mer fruktbart arbete för alla inblandade. Skolledarna i projektet kommer att samlas till ytterligare en träff och gemensamt

Ragnhild Skille från Norge inspirerar Inger Lindvall från Dalabergskolan i Uddevalla.
Foto: Stefan Andersson

dra upp riktlinjerna för ett öppet seminarium till våren. Då är ambitionerna att också rapporten ska vara klar, säger Ambjörn Hugardt som funnits i projektledningen sedan starten för tre år sedan.

Ambjörn Hugardt, Agneta Stolpe och Stefan Andersson bildar projektledning i Kreativ skolmiljö. De avtackades med tal, blommor och konstverk.

Ledare utvecklar ledarskapet i CLS-2000

Nu har omgång tre startat av CLS-2000. Jan Bohman, Järfälla Kulturskola. En av föreläsarna som generöst delade med sig av sina erfarenheter vid upptakten av SMOkS och Svenska Kommunförbundets chefs- och ledarutbildningen, CLS 2000.

Sveriges enda Kreatörsutbildning

- Av Stefan Franzén -

Konstnärlig kommunikation är utgångspunkten för kreatörsutbildningen vid folkhögskolan i Värnamo. Eleverna uttrycker sig i musik, ord och bild både live och med hjälp av datorer. Utbildningen är Sveriges enda i sitt slag.

Årets klass på kreatörsutbildningen är den fjärde sedan starten. Då kursen först ordnades var lärarna nyfikna på om det verkligen fanns människor som var intresserade av den kombination som skolan erbjuder.

Nu vet man bättre.

- Intresset har ökat enormt.

TEORI OCH PRAKTIK

Kreatörsutbildningen är inte bara den enda i Sverige, samtliga lärare är dessutom kvinnor. Förutom Ika som undervisar i ord, undervisar även keramikern Eva Stefanovic, körpedagog Marianne Gerdsmed och datalärare Inger Rasch.

Under det läsår som eleverna studerar, arbetar man på höstterminen mer teoretiskt och med skapande inslag för att lite senare ändra till

skapande med teoretiska inslag. Vårterminen ägnas åt projektarbete varvat med teori och ett individuellt slutprojekt.

Kursen innehåller musik/ljud, där eleverna lär sig arbeta i gränslandet mellan konst och teknik. De komponerar, arrangerar och producerar musik med hjälp av modern dator teknik.

UTVECKLAR SPRÅK

Eleverna studerar även ord där man skapar fritt i olika sammanhang, jobbar med stilanalys, textkritik, genrekunskap och skrivande i arbetslivet. De övar upp den språkliga säkerheten genom experiment i samspel med andra. I kursen ingår också fördjupning inom valfritt kulturområde.

Tredje ämnet är bild där teckning, akvarell, akryl, lera och blandmaterial ingår i utbildningen, liksom det tredimensionella området skulptur. Eleverna fotograferar analogt och arbetar i mörkrum med svart/vit kopiering. Parallellt arbetar man med också med digital bild.

Multimedia där text, bild och ljud sätts samman till interaktiva produktioner utgör en stor del av kursen.

DEN 2. SVENSKA STEINWAY PIANO FESTIVAL 2003

En tävling och konsert för barn
och ungdom under 18 år

Lördagen 18 januari 2003
Stockholm
Nybrokajen 11

Presentation: Sixten Nordström
Ordförande för juryn: Per Tengstrand

Arrangör:

Juhl-Sørensen A/S, Steinway & Sons
i samarbete med
Svenska Piano Pedagog Förbundet

Biljetter kan beställas på
Rikskonsert, Nybrokajen 11
telefon 08 - 407 17 00 (12-17)

Deltagare upp till 17 år
Anmälan före den 10 december 2003
till:

JUHL-SØRENSEN A/S
Brofogedvej 10 - 2400 Köpenhamn NV
Tlf. 0045 70 13 17 44
E-mail: eb@jspiano.dk

En tvåårig högkvalitativ

LEDARUTBILDNING

för dig som är chef/rektör inom

musik- och kulturskolan

Nu tar vi in preliminära anmälningar till ännu en ny omgång av CLS 2000 med start hösten 2003.

Mer information får du från hemsidan www.smok.se

Stefan Andersson, SMoK 0708-660304 eller

Ants Viirman, Svenska Kommunförbundet 08-4527997

ANMÄL
DIG NU!

En mogen femmåring

- Av Olof Wigren -

För att vara blott fem år gammal, måste Smockan - den tidning du nu håller i dina händer - anses vara mogen. Betydelsefull. Respekterad. Sveriges Musik- och Kulturskoleråds, SMoK, officiella organ femårsjubilerar. Men vet du hur det en gång började?

Som så många andra stora idéer började Smockan i det lilla. Som ett led i att marknadsföra Festivalåret '98 för musik- och kulturskolan.

- Vi började i en liten vindsvåning, berättar Stefan Andersson, ansvarig utgivare nu som då, och mannen som gjorde verklighet av tidningsplanerna.

Stefan, tillsammans med projektanställda journalisten Ulrika Olofsson och grafikern Annika Olofsson, satte projektet i sjön. Det blev många timmars hårt och kreativt arbete innan det första numret låg färdigt, tryckt på vanligt "dagstidningspapper", spritt över landet som en gratisprodukt och helt utan annonser.

På det stadiet ansvarade Stefan och hans team själva för kuvertering, pakering och utkörning av hela upplagan till Posten. Rutinerna är gudskelov anorlunda i dessa dagar.

- Jag minns hur stort och spännande det kändes att få vara med den kvällen då den första Smockan trycktes. Det roliga var också att SMoK-styrelsen fann den så bra att tidningen beslöt att hitta möjligheter för att driva den vidare, säger Stefan.

- Vi sa till oss själva att vi inte skulle göra en tidning som skulle riskera att helt komma bort i mediebruset, därför bestämde vi oss för det lite speciella formatet och vi har alltid bemödat oss med att göra bra förstasidor, att hitta passande bilder.

Riktigt fart tog det när SMoK inledde ett samarbete med CEWE-förlaget i Bjästa.

- Därmed startade en ny era, konstaterar Stefan Andersson. Smockan, eller Kultursmockan som den egentligen he-

ter, blev en prenumererad tidning, började tryckas på bättre papper och blev därmed också ett intressant annonsorgan för många i branschen.

Ulf Eklund blev redaktör, ersattes i föl av övertecknad, Olof Wigren, och från och med i höst står Stefan Andersson som både redaktör och ansvarig utgivare. Smockan produceras av Daus Tryck & Media sedan årsskiftet.

- Under de här

Marita Ulvskog, kulturminister: Smockan har genom åren gett mej många värdefulla insikter i musik- och kulturskolornas värld, som från kulturpolitiskt perspektiv betyder så kolossalt mycket för barns och ungdomars kreativitet och kulturintresse. Foto: Stefan Andersson.

fem åren har jag uteslutande mött positiva omdömen från läsarna, säger Stefan. Och läsekretsen omfattar såväl intresserade föräldrar till kulturskolbarn som ministrar i regeringen. Den når också utanför landets gränser, till bland annat Holland, Norge och Finland.

- Jag tror att mycket av framgången beror på att vi är många som gör tidningen tillsammans, många medarbetare som skriver texterna, och det gör att vi får olika speglingar och vinklingar och en intressant mix. Tidningens layout är också tilltalande, får jag ofta höra.

Gänget bakom nuvarande Smockan. Fr v journalisten Olof Wigren, projektledaren Jan Dyllicki, redaktören och ansvarige utgivaren Stefan Andersson och framför trion, sittande, ser du formgivaren Johnny Altelind. Foto: Anders Lagerqvist.

Smockan är för mig ett ovärderligt "kulturfönster" där de kommunala musik- och kulturskolorna äntligen, får man väl säga, får den uppmärksamhet de förtjänar, menar Per Ekedahl chef för Barn- och ungdomsavdelningen vid Rikskonsert. Foto: Stefan Andersson

Hur känns det att "göra tidning"? Det var ju en helt ny företelse för dig när ni drog igång.

- Ja, och jag är faktiskt en person som brukar tröttna efter en tid om saker uppstår sig alltför länge och mycket. Men med Smockan är det annorlunda, förmodligen tack vare den ständiga processen som inte går att bryta.

Nå't extra kul minne från de här fem första åren?

- Att Affonbladet citerade ur första numret gjorde inte ont, om man säger så. Och jag minns också när jag med skälvande knän närmade mig Göran Persson på Svenska Mässan i Göteborg, stoppade Smockan i handen på honom där han stod omgiven av ett stort presuppbad och hur han intresserat bläddrade i den medan han blev intervjuad. Därefter rullade han ihop den och höll den i båda händerna. Jag lyckades få detta på bild. "Gör som statsministern, läs Smockan" fick det bli i påföljande nummer.

Vilka visioner har du för Smockan?

- Jag vill att den ska växa ännu mer och nå nya läsargrupper, som till exempel alla våra studenter inom de konstnärliga högskolorna. Och så ska vi jobba för att öka sidantalet, vi har mycket som blir över varje gång.

Till sist, vad är tidningen viktigaste uppgift?

- Att vara en budbringare och ett diskussionsforum. Den uppgiften tycker jag också att den klarar av.

Smockan är ett viktigt fönster mot omvärlden. Inspiration och lust i härlig kombination, tycker Per Sjöberg, ordförande för SMoK. Foto: Stefan Andersson

Hallå där...

ULLA WIKLUND

– ny på Skolverket
– Av Anders Nordin –

• Du kommer närmast från Skolverket lokalt Stockholm och nu jobbar Du på rikskontoret. Vad är det som gjort att Du bytt jobb?

– Jag jobbar på både och! 1/3 av min tid jobbar jag kvar på Stockholms lokala enhet med utvecklingsdialoger. Skolverket har hela tiden, sedan jag började jobbet här (tre år sedan), velat använda min kunskap om estetik och lärande. Så nu har det blivit så

att jag den andra tiden ägnar mig åt "Leka-SpråkaLära", – en satsning på språkutveckling inom förskolan, estetik-bibliotek och lärande. Jag samordnar de regionala satsningarna som görs kring kultur, estetik och skolutveckling. Dessutom jobbar jag med fortsatt projektering av estetisk uppdragsutbildning vid Kungl. Musikhögskolan, Konstfack, Lärarhögskolan och Danshögskolan, samt utvärdering av denna.

Skolverket håller ju på att omstruktureras, när ska det vara klart, hur kommer det att bli och vilken position får Du då?

– I mars kommer nog den nya utvecklingsmyndigheten att starta. Ingenting är klart än vad gäller dimension, placering och ekonomi. Just nu svävar alla i ett hetsigt vakuum. Vi har mycket att göra, slutföra och samtidigt reflektera över. Vi försöker låta bli att spekulera. Men det är spännande att vara så nära beroende av den politiska utvecklingen, t e x vem som blir ny utbildningsminister och kulturminister! Vi är en arbetsgrupp kring estetiska läroprocesser som har skisserat upp uppgifter för den nya myndigheten vad gäller kultur, estetik och skolutveckling.

Det finns en rörelse i dag som går mot att musik- och kulturskolevärlden och obligatoriska skolan närmar sig varandra. Vad tror Du att det beror på och vad tycker Du om det?

– Jag tror att man på många håll strävar efter helheter i denna splittrade värld. Kulturen och estetiken skapar helhet. Där det handlar om skolutveckling handlar det också om

att ta med kulturen och estetiken i lärandet! Det är ett oerhört viktigt historiskt läge just nu för alla oss som jobbar med kultur och skola!

Sen är det viktigt att barnens dagar inte blir för splittrade. "Allt under samma tak" kan innebära många vinster.

Vilka är Dina allra djupaste hjärtefrågor inom skolan?

– Det vidgade språkbegreppet! Det är att barn får möjligheter att använda alla sina språk i lärandet. Att musik, dans, bild, arkitektur, teater, design, teknik, multimedia, hantverk av olika slag inte bara ses som "praktiska" ämnen, utan verksamheter där både teori, tänkande och reflektion ingår! Här behövs massor av kompetensutveckling för alla nivåer. Så mycket följer med i detta: barn i behov av särskilt stöd, barn med annat modersmål, förändring av lärarens roll till ett lärarskap etc.

Vi leker med tanken att du nästa vecka får ett brev där du utnämns till Skolverkets generaldirektör. Vad skulle du första av allt säga till tändarna i och vilja förändra?

Se till att regeringen ger ett uppdrag kring tidsanvändningen i skolan! Så att både barn och vuxna i skolan får tid till

Skolutveckling handlar om att ta med kulturen och estetiken i lärandet

Fakta

Namn: Ulla Wiklund.
Född/ort: Sandviken i Gästrikland.
Familj: Lennart, arbetsmiljöpedagog, Johanna 18 år, Josefin 15 år samt Lennarts fyra barn(Erik, David, Gunilla och Anton) och så tre halvsyskon till döttrarna (Jennie, Linus och Kenneth) och Lennarts barnbarn, Xena, i New York.

Karriär: Barnartist sen 1966, teater/musik frilans 1973-81, rytmiklärare 1977 – (kommunal musikskola, förskola/grundskola.), forskarutbildning 1989 - 1996, lärarutbildare 1986-1999, undervisningsråd 1999 -.

reflektion. Det timplanefria försöket är spännande.

Sedan, att lärarutbildning och skolutveckling för en närmare dialog, och att tillsyn, granskning och utveckling får ett nära samband.

Dessutom skulle jag undersöka området "fristående skolor". Vad händer, vilken utveckling sker? Konsekvenser för kommuner och barn?

Bagatell

Teleskopet

Den nya generationens notställ

Inga skruvar – bara att dra upp och ner. Helt fantastiskt! Vacker design som passar in i kyrkorummet. Tre års garanti på teleskopstativet. Notstället är tillverkat i svartlackerat stål och lättmetall.

Pris: 395:-

Bagatell musikprodukter

Husbyvägen 7, 590 54 Sturefors, Sweden

Tel: 013-527 50, 0708-30 75 74.

Fax: 013-527 52

Homepage: www.bagatell.nu

E-mail: bagatell.musik@beta.telenordia.se

Den geniala idén

www.nilton.s

Niltons produkter är utvecklade av musiker för musiker och mycket lätta att Justera • Fälla ihop Transportera • Förvara

I Niltons sortiment finns olika notställ, notbelysningar och väskor som kan kombineras för att passa dig bäst!

Nilton AB • Älgvägen 1 • 428 34 Kållered
Tel 031-795 01 50 • Fax 031-795 00 45

Musiken – själ-klar i skolan

Töres Theorell, professor vid Karolinska Institutet.
Foto: Staffan Tolsén

- Av Gabriella M. Tolsén -

Kan musiken hjälpa en människa att tolka sina innersta känslor? I så fall blir följden en ökad förståelse för andra människors känslor, vilket i sin tur leder till en större social kompetens. Det tror Töres Theorell, professor vid Karolinska Institutet.

Mot denna bakgrund går han i bräsch för en studie som kartlägger på vilka sätt musiken påverkar den sociala gemenskapen i skolan. Töres Theorell, som dessutom är chef för Institutet för Psykosocial Miljömedicin, har gått samman med andra forskare och Kungliga Musikhögskolan för att under ett års tid på nära håll studera ett antal skolklasser.

- En klass följer en normal studieplan, en annan får utökad musikundervisning och en tredje blir tilldelad fler timmar datorkunskap.

LÅG STATUS

Musikundervisningens status i svenska skolor är inte speciellt hög. Musiken brukar kallas "lyx" som man tar till om det rå-

kar finnas ekonomiska medel över. Men det synsättet förkastas av professor Töres Theorell.

- I studien ser vi till musikens roll i mänsklighetens historia, där musicerandet handlar om att skapa en gruppidentitet och där följden - om musiken utövas på rätt sätt - ofta blir att en grupp fungerar väl tillsammans. I dessa nedskärningstider håller tyvärr den värdefulla insikten på att försvinna.

- Musiken skulle ha en självklar plats både inom skolan och i vården av sjuka. Att den dessutom kan bidra till en bättre folkhälsa på sikt, borde vara skäl nog för att den och andra konstnärliga ämnen skulle ges ekonomisk prioritet.

Töres Theorell har initierat den påbörjade skolstudien men det är barnpsykiatrikern Frank Lindblad som leder projektets arbete.

Den underliggande tanken till studien är att musik, bild, drama och dans hjälper barn att förstå sina egna känslor, vilket i sin tur gör dem bättre rustade för att även klara av stress.

MÄTER DYGNSKURVAN

- Under året mäter vi de 60 elevernas dygnskurva av stresshormoner. Cortisolnivån talar om graden av stress som barnet är utsatt för. Tidigare forskning har nämligen visat att barn, som utövar mycket musik får en mer harmonisk nattsömn. Dessutom har vi sammanställt frågeformulär och intervju-guider både till föräldrar och barn.

Töres Theorell vill se projektet som en förstudie, med tanke på att relativt få elever deltar i den. Eventuellt kommer de senare att göra om en liknande studie för att få ett mer tillförlitligt resultat.

I Sverige investeras det väldigt lite pengar i att ta reda på hur konstupplevelser påverkar människan. Men för ett par år sedan fick den statliga Folkhälsokommittén ett ryck och presenterade sina slutsatser. Töres Theorell inbjöds som expert och stod tillsammans med andra för ett avsnitt som behandlade kulturens samband med hälsa. Han har även varit redaktör för och medförfattare till boken "När orden inte räcker till" om bilders påverkan i rehabiliteringssyfte, som har varit till stor användning inom psykvården av till exempel krigsskadade människor.

MUSIK GER HARMONI

- Om resultatet av forskningen kan uppmuntra lärare till pedagogiska idéer, som underlättar för att en klass fungerar bättre tillsammans, då har vi nått ett bra mål. Men det går aldrig att förutspå ett färdigt resultat när man forskar. Ibland blir det inte alls som man tänkt sig, men vi hoppas på en framtida bok, som kan svara på frågor rörande vilken slags pedagogik vi ska tillämpa i skolan.

- Om mer musik på schemat ger de resultat vi tror, nämligen att eleverna blir mer harmoniska som individer och som fungerande grupp, då kan forskningen uppmuntra lärare till att använda musiken som ett hjälpmedel inom de redan existerande ämnena.

Läraren behöver inte för den skull vara musiker själv. Inte heller fler musiktimmar på schemat. Istället kan läraren integrera musiken, använda sig av rytmer, spela klassisk musik vid räkning, för att uppnå harmoni när stämningen är som värst.

Och inte nog med det. Olika befolkningsstudier har dessutom visat att dödligheten i åldrarna upp till 70 år är betydligt lägre bland dem som har hög konsumtion av kultur.

NYKÖPINGS BLÅS TONWERKSTAN AB

Armstrong

- PROFESSIONELLT BYGGD MED 442-SKALA
- PERFEKT INTONATION
- PROGRESSIVT MUNSTYCKE
- 5-ÅRS GARANTI PÅ SILVERPLÄTERING
- DELUXE-ETUI OCH ÖVERDRAG
- PRIS 5.395:-

Ateljé & Verkstad

Behmbrogatan 5D, 611 34 NYKÖPING

Tel: 0155 - 21 97 77, 21 97 96 Fax: 0155 - 21 96 96

www.nykopingsblas.se

info@nykopingsblas.se

Det är jätteviktigt att spela tillsammans och man lär sig mer än om man spelar ensam, menar Mattias Folkesson och Johannes Nyman vid Bjurholms nya kulturskola. Foto: Dick Lindström

På fötter igen

- Av Stefan Andersson -

År 1996 avslutade man musikskolan i Sveriges minsta kommun, Bjurholm. Instrumenten sparades och efter många påtryckningar mot kommunpolitikerna har nu verksamheten återupptagits, denna gång med ambitionerna att driva kulturskola.

-I samband med nedläggningen försvann alla behöriga musklärare så nu handlar det om att bryta stubbar och plöja ny mark, menar Dick Lindström, tidigare skolans ledare och idag återre-

kryterad som en av tre musklärare.

Ett bekymmer som skolan idag dras med är just att rekrytera ledare för aktiviteterna menar Karin Gulliksson-Hansson som i sin tjänst som kommunens

biblioteksansvarige, nu också driver kulturskoleverksamheten sedan ett år tillbaka.

KULTUR OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN ÅTERUPPSTÅR

Skolan och biblioteket ligger under kommunstyrelsen men från och med kommande årsskifte ska kultur och utbildningsnämnden också återuppstå.

- Vi har en budget på 300.000 kronor från kommunen och huvudansvaret för kultur och musikskolan ligger på kulturföreningen Bikupan men arbetet med kontakterna mellan kulturföreningen och kommunen ligger på mig, säger Karin. Även ett flertal studieförbund finns som partners i kulturskoleverksamheten.

SNABBT IGÅNG

Redan under första året har drygt ett-hundra elever av kommunens totalt cirka 300 skolbarn, deltagit i kultur och musikskolan. Och ett imponerande smörgåsbord har dukats fram på mycket kort tid.

- Vi erbjuder musik, bugg och cirkusskola, konstaterar Karin och Dick.

Dick är också lärare i musik och engelska i grundskolan och berättar om en bred musikverksamhet med körsång och gruppspel som utgångspunkt.

- Musikskolan har ju en lång tradition av ett arbetssätt med enskild undervisning. Det skulle jag vilja vända på, förklarar han. Gruppundervisningen ska vara fundamentet och därutöver utvecklar man enskild förstärkning. Men inte i form som någon uttagningsprocess, vill elever spela enskilt så ska vi vara generösa, menar han.

Idag får eleverna 40 minuter vardera per vecka i blandade instrumentgrupper om cirka fem musikanter. Undervisningen sker dels på skoltid på rullande schema och dels efter skoltid.

-Grundskolan är mycket tillmötesgående och vi anstränger oss alla med att anpassa tider och så, för att det ska bli till det bästa för barnen, avslutar Dick Lindström.

Hyr blås hos MUSICA blåsxperten ab

Hyr kvalitet - Hyr Yamaha

Hyr ett tidigare uthyrt instrument
Vi bjuder på åtta månaders inbetald hyra vid köp. Eller för över den inbetalda potten till köp av ett helt nytt instrument.

Hanson - årets nyhet på klarinetsidan!

Denna suveräna skolkларinett levereras med fräck ryggsäcksväska, två pären (ett kortare), röretui inkl. 2 rörblad, BG-ligatur och svabb och sist men inte minst ett Vandoren-munstycke.
Allt detta för 3.995:-.

Tel 0491-120 40, Fax 0491-771 88 www.musica-blasxperten.se

A VISTA-TEKNIK
Boken som avslöjar
hemligheten med notläsning!
www.khmp.nu
Läs mer på hemsidan!

VÄLKOMMEN TILL SKANDINAVIENS MEST VÄLSORTERADE TRUMBUTIK!

MÅLAREGATAN 12 SNABB SERVICE, POSTORDER
784 33 BORLÄNGE & STÄNDIGT LÅGA PRISER
Tel 0243 - 22 85 85
www.drumcenter.se

Musikanter från Smedjebacken anländer med buss till dagens repetition med Symphonic Band.

Inte sällan kommer signaler om att musikskolor får minimalt med resurser och att lokalerna är bristfälliga. Riktigt så är det inte i Ludvika-Smedjebacken.

Bagatell AKUSTIK & HJUL

Grossistpriser på:

- Plexi-skärmar till slagverk, brass m.m.
- variabla akustikväggar
- Pianomedar 595:-/piano
- Flygelvagnar 1495:-/flygel

Bagatell musikprodukter
Husbyvägen 7, 590 54 Sturefors, Sweden
Tel: 013-527 50, 0708-30 75 74.
Fax: 013-527 52
Homepage: www.bagatell.nu
E-mail: bagatell.musik@beta.telenordia.se

Vi kan tvärflyter

Jupiter | Pearl
Yamaha | Sankyo
Muramatsu | Miyazawa

hyrfonden - räntefri avbetalning

WINDinsurance
Instrumentförsäkringen

köper du instrument hos oss
ingår vår förmånliga försäkring

WINDCORP proffs på blås

GÖTTESGÅG STOCKHOLM
031-89 9213 www.windcorp.se 08-32 62 62

Succékoncept i Bergslagen

- Av Stefan Franzén -

Sedan den 1 januari 2001 är Ludvika och Smedjebackens musikskolor sammanslagna. Det nya gemensamma namnet är Västerbergslagens Dans- och Musikskola.

- Från början kände vi oro men nu är vi helnöjda, säger Anna Vikersjö, en av lärarna på skolan.

Där har musikskolan till och med sina egna politiker.

- Ja, det stämmer. Vi har en egen nämnd som bara ägnar sig åt våra frågor. Det är helt suveränt, berättar Catharina Hedin, rektor för Västerbergslagens Dans- och Musik skola, VDM sedan starten den 1 januari 2001.

POLITIKER OCH LÄRARE TRÄFFAS
Fyra av nämndledamöterna i Västerbergslagens dans och musiknämnd är från Ludvika kommun och tre från Smedjebacken. En gång om året träffas alla lärare och nämndledamöter för en diskussion.

- Hur många lärare träffar sina politiker egentligen? När vi träffas utbyter vi erfarenheter och lärarna kan ställa frågor direkt till politikerna över en kopp kaffe. Vi kör en helt öppen dialog, säger Catharina Hedin.

- Vi lärare på respektive ort var oroliga till en början, mycket berodde det väl på bristfällig information. Vi visste inte vad som gällde, skulle man spara pengar eller vad var på gång, minns en av lärarna Anna Vikersjö.

Hon fortsätter:
- Men så här i efterhand känns allt otroligt bra och det var det bästa som kunde hända. Vi är helnöjda.

TILLVARATAR KOMPETENS

All personal är anställd av social- & utbildningsförvaltningen i Ludvika kommun men man verkar i båda kommu-

nerna. VDM:s verksamhet består av två olika delar, den frivilliga delen och tilläggstjänsterna som grundskolan och Västerbergslagens utbildningscentrum köper. Orkester- och ensembleverksamheten är en viktig del i undervisningen och navet i verksamheten. VDM har cirka 40 små och stora orkestrar från nybörjar- till avancerad nivå.

- Genom sammanslagningen tar vi tillvara den breda kompetens som finns. Dessutom är det viktigt att kunna samarbeta över kommungränserna, menar Catharina Hedin.

Ett exempel på samarbetet är att man bussar elever mellan Ludvika och Smedjebacken. Blåset, VDM Symphonic Band, tränar i Ludvika och stråket, VDM Chamber Strings, i Smedjebacken.

- Ja, vi har ett bussbolag som tjänar bra med pengar på oss, skrattar Catharina.

VIKTIGT MED GOD ARBETSMILJÖ

Omsättningen för verksamheten ligger på 8,5 miljoner kronor. Ludvika svarar för 5,2 miljoner och Smedjebacken 2 miljoner. resterande pengar kommer in via till exempel försäljning.

- Vi har bra med resurser 2001 gick vi med stort plus. Dessutom utnyttjar vi inte allt.

Ludvika plus Smedjebacken är lika med sant.

Lika sant är att sammanslagningen uppfattas som en enda stor succé.

Uffes Blås
Instrument • Service

Blås i vad Du vill!
Inget problem, vi har allt!

Försäljning • Uthyrning • Service • Reparation
Räntefri uppläning • Återköpgaranti • Instrumentförsäkring

Fem skäl varför ni skall vända er till Uffes Blås:

- Stor sortering och av instrument och tillbehör
- Egen import = låga priser
- Kompletta verkstad för trä och bleckblåsinstrument
- Vi som jobbar hos Uffes är eller har varit yrkesmusiker
- Trevligt bemötande

Adress: Torptjärnsvägen 9
669 30 Deje
E-post: mail@uffesblas.com

Tel/fax: 0552-418 70
Hemsida: www.uffesblas.com
Ring, faxa eller skriv för katalog!

Musik för barn – eller barnmusik?

Eleverna sitter på scenen, bara någon meter från orkestern.

Dirigenten vänder sig till stråkarna: "Mer uttryck, ni måste ge mer, nu gäller det livet!"

Musikernas intensivt koncentrerade ansiktsuttryck och kroppshållning speglar den anspänning som krävs för att göra ett bra jobb. Det är ett fascinerande skådespel, livet och dynamiken i en orkester, och det griper tag även i den ovane åskådaren.

Den unga publikens uttråkade "här till är jag-nödd-och-tvungen"-attityd övergår sakta men säkert i en framåtutad, iakttagande pose. Man följer spänd den pågående matchen mellan de olika instrumentgrupperna och solisterna. När den lilla elevgruppen ska gå vänder sig en av killarna (han som såg mest blasé ut vid ankomsten!) mot mig och säger "Du, det var mycket bättre live!"

Denna episod inträffade för några år sedan, när en årskurs åtta besökte en repetition med Sundsvalls Kammarorkester. Den speglar en del av den problematik som vi har att brottas med, vi som arbetar med en musikgenre som de yngre sällan möter.

Vi slåss mot en mängd fördomar; barnens egna, men framför allt de vuxnas.

Vem tror på de yngres förmåga att ta

till sig andra musikgenrer än det som skvalar över dem ur media? Vilka chanser ger vi dem, våra barn och ungdomar, att själva välja vad de vill lyssna till för musik? Hur ska de överhuvudtaget kunna välja, när endast en bråkdel av vår musikaliska skatt finns tillgänglig för dem? Vem tar ansvar för den västerländska konstmusiken, folkmusiken, visorna, jazzen och allt det andra som faller mellan stolarna, det som inte är kommersiellt gångbart?

Skolan, förstås, skolan ska göra en del av det jobbet. Men man kan inte lasta allt på skolan.

Vilket ansvar tar vi som arbetar inom institutionerna, för att på ett respektfullt och bra sätt vidga de ungas referensramar? Jag blir ärligt talat mörkrädd ibland, när jag tittar igenom utbudskataloger från musikinstitutioner, och ser hur mycket (förlåt uttrycket) ren skit som fortfarande görs för barn. Det tycks som om man tror att parametern "musikalisk kvalitet" blir mindre nödvändig ju yngre publiken är. Istället kompenseras man med lösnäsor och kepsar och diverse tjo fadderitän, i tron att "nu barnanpassas vi!". Det är respektlöst gentemot barnen, men även respektlöst utövern. Varför inte tro på musikens makt? Varför inte tro på att det musikaliska hantverket och ut-

trycket kan vara tillräckligt? Varför inte våga vara sig själv i musikerrollen, och öppna en kommunikation som ger hjälp in i lyssnandet? Vi får aldrig tumma på den musikaliska kvaliteten i verksamheten för barn, det är nödvändigt för att den ska få lika hög status som verksamheten för de vuxna. Det är en framtidsfråga.

Och nu till frågan som ställs i rubriken:

Finns det barnmusik? Eller finns det musik för barn?

Naturligtvis har vi en barnmusikskatt, med sådana som Alice Tegnér, Georg Riedel och Lennart Helsing som galjonsfigurer.

Men vore det inte underbart om all musik kunde spelas för alla!

Varför måste vi vara så oerhört åldersfixerade? Kan vi inte utveckla former som gör att upplevelse och kommunikation är möjlig oavsett ålder?

Det ultimata vore ju att vi alla lyssnar tillsammans!

Anna-Lena Wigren ansvarig för barn- och ungdomsverksamheten i Sundsvalls Kammarorkester

Som jag ser det...

UR HÖSTENS SKÖRD!

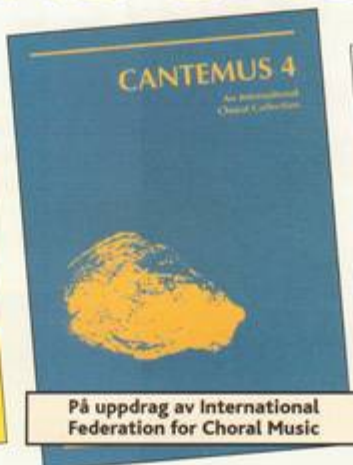
Piano med guldkant
Björn Sandqvist, arr.
21 nya låtar och gamla visor.
En klanglig upplevelse utöver det vanliga!

SKG 10282
C:A-PRIS 144,00

Jag kan om jag vill
Marco Rios
10 nya barnvisor
i latinamerivärmländska rytmer.

SKG 10266
C:A-PRIS 195,00

Cantemus 4
– an international choral collection
Världsmusik – körsång från jordens alla hörn. Brasilien, Japan, Indien, Inre Mongoliet, Jordanien, Israel, Norden, England

SKG 10270
C:A-PRIS 97,00

Fyra rättvisor
Arr Karl-Fredrik Jehrlander
Äntligen några av Povel Ramels småkrypsvisor för kör!

SKG 10289
C:A-PRIS 28,50

Box 6005, SE-102 31 Stockholm • www.gehrmans.se
order: 08-610 06 10 • fax: 08-610 06 26 • order@gehrmans.se

Kultur + skola = SANT

Av Anders Nordin -

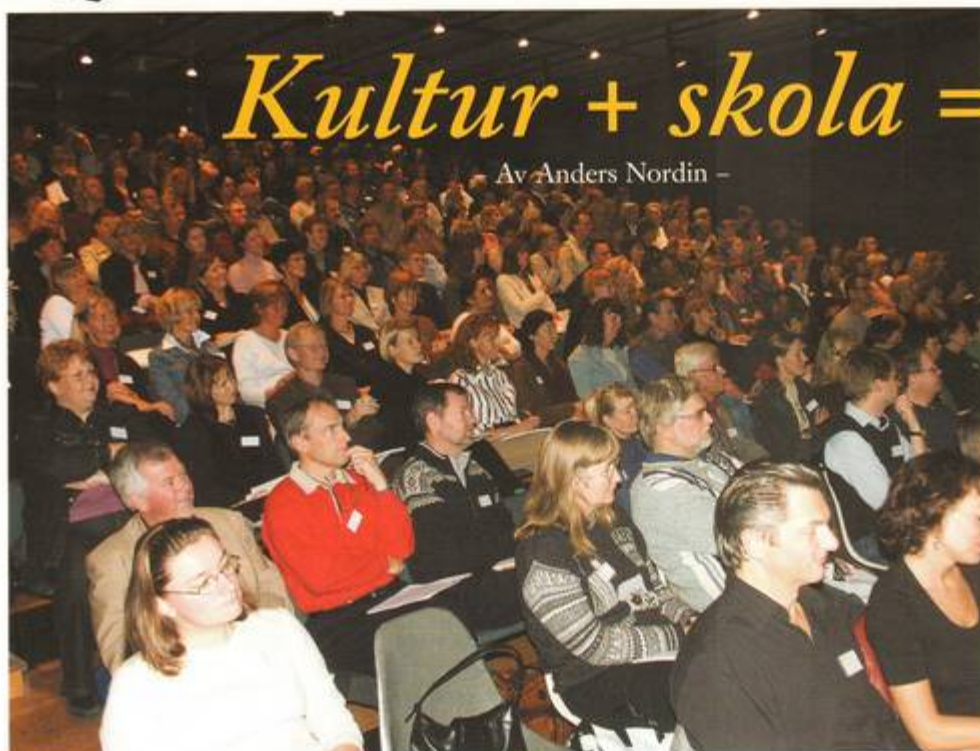

Foto: Hans Skoglund

Kring "det lustfyllda lärandet" samlades närmare 450 seminariedeltagare från hela landet i Kulturhuset i Stockholm för att vända ut och in på begreppen under två dagar.

Flera namnkunniga föreläsare, som bland andra f. d. kulturministern Bengt Göransson, forskningsledare Ulf Blomdahl och många aktiva kulturpedagoger, bidrog till att deltagarna överlag kände sig mycket nöjda med dagarna.

Hans Skoglund, kulturskolechef i Stockholm, har fungerat som "spindeln i nätet" och lagt ner åtskilliga timmar på att få det hela att fungera. KulturSmockan låter Skoglund med egna ord sammanfatta detta första seminarium i ämnet Kultur + skola = SANT.

- Det är alltid svårt att ge ett omdöme när man hittat på det själv. Jag har ordnat många konferensen, seminarier, filmfestivaler genom åren, så jag har en del att jämföra med. Men visst är jag mycket nöjd med detta seminarium.

Var det den målgrupp Du hade tänkt Dig som kom?

- Visst. Många kulturskolor var representerade, och glädjande var att även en del politiker mötte upp.

Du höll själv ett intressant föredrag, där du bl. a. framförde en del kritik mot grundskolan:

- Grundskolan är lite seg på en del håll. Det fokuseras mest på grundämnen, matte, engelska och svenska. Kulturen kommer liksom i skymundan. Det är synd. Men, kom ihåg, detta är inte skolornas fel. Det är själva systemet jag vill åt.

Skoglund menar, att det i grundskolan handlar om stela arbetsformer, gammalt tänkande kring lärandet.

Debatten rullar vidare.

För att spetsa till det:

Kan man lära sig matte genom att exempelvis dansa?

- Absolut. Det gjorde vi i Örebro.

LUST - CENTRALT ORD

Ordet LUST är väldigt centralt för Hans Skoglund. Han menar att allt ska vara lustfyllt. Att man lär sig med lust.

Hur formar vi det nya lustfyllda lärandet? Kan lärandet vara en livslång lust, en skapande process där alla sinnen samverkar? Kan kultur vara en grund för lärande?

- Ja, vi tror det.

Redan de gamla grekerna insåg att poesi, konst, vetenskap och idrott hörde ihop. Under 1600-talet skilde filosofer som Cartesius kropp och själ åt. Tekniken gavs till pojkarna och kvinnorna fick kulturen. 1900-talets taylorism och dess effektivitetstänkande och snuttifiering har också präglat skolutvecklingen i våra dagar.

Skoglund:

- Vi lever i en tid när det gamla kunskapsbegreppet raseras bl. a. beroende på den enorma informationsutvecklingen. En vetenskaplig avhandling ges ut varje sekund. Nya komplexa system utvecklas där gamla värderingar av skolans innehåll inte räcker till. Det räcker inte längre med att visa upp många akademiska betyg. Det måste till något mer; personlighet, mognad, kreativitet och empati d.v.s. utveckling av människan.

LUST OCH GLÄDJE BEHÖVS

I dag behövs lust och glädje för lärandet. Det behövs en helsyn, där hela hjärnan - med höger och vänster hjärnhalva är med - liksom kroppen. Vi måste åter föra ihop kropp och själ - konst och vetenskap. Ungdomen älskar konsten. Estetiska programmet på gymnasiet är det snabbast växande och kommer antagligen att bli det dominerande inom den närmaste framtiden.

Skoglund:

- Samtidigt ratar många de naturvetenskapliga ämnena. Därför måste skolan bejaka hela individen, både höger och vänster hjärnhalva. Vi måste skapa en skola med stort utrymme för kultur och konst, relaterat till omvärlden med

Bagatell

KLAVERNOSTÄLL

"Nothajen" slukar alla dina notblad, böcker och pärmar. Köp 4 betala för 3.

Bagatell musikprodukter

Husbyvägen 7, 590 54 Sturefors, Sweden

Tel: 013-527 50, 0708-30 75 74,

Fax: 013-527 52

Homepage: www.bagatell.nu

E-mail: bagatell.musik@beta.telenordia.se

Hans Skoglund Foto: Stefan Andersson

lärandet och den enskilde eleven i fokus. En av vägarna är kultur + skola = sant.

- Med denna lustkonferens ville vi ge ett smakprov och konkreta förslag på hur vi kan börja vandrigen tillsammans - kulturskolan och skolan.

EN RESURS TILL DEN ALLMÄNNA SKOLAN

- Musik- och kulturskolorna kan inte bygga argumenten på betydelsen för musikexporten. Nej, vi uppfyller barns drömmar, förklarar Hans Skoglund. Han menar också att kulturskolan bland annat ska ses som en resurs för den obligatoriska skolan.

Olle Bengtsson Foto: Stefan Andersson

Olle Bengtsson från Halmstad kulturskola, där det förekommer mycket samarbete mellan skolförnerna, fick sina egna uppfattningar och värderingar bekräftade på seminariet.

- På tala om lusten i skolan talar jag och mina rektorskollegor ofta om hur det kommer sig att barnen faktiskt ständigt kommer tillbaka till en frivillig verksamhet som kulturskolan, sade Bengtsson.

50 NYA MILJONER

Valutgången påverkar kulturen positivt i Stockholm.

Av den skatthöjning som väntar om de pågående förhandlingarna i stadshuset leder till ett maktskifte, har socialdemokraterna avsatt 50 miljoner kronor till kultur".

Apropå valutgången har också Hans Skoglund något att säga:

- Glädjande var att kulturskolan i årets valrörelse kom med som en viktig del i stadens kulturpolitik. Att kulturskolan ses som en viktig resurs och att samtliga parter utom moderaterna uttryckte det i klartext.

- Moderaterna har tappat bort kulturen i sitt partiprogram. Möjligen förlorade dom en del röster på detta...

Näväl. Det ser ganska ljust ut för landets kulturarbetare. Den närmaste fyraårsperioden blir verkligen spännande att se fram emot.

DIS - DIRIGENTUTBILDNING
I SVERIGE

Grund- och vidareutbildning
för ensembleledare
i musikskolor och
amatörorkestrar

Nivå 2: start våren -03

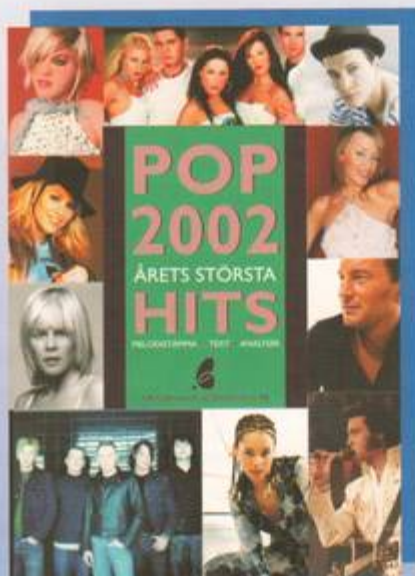
Informationsfolder och
anmälningsblanketter rekvideras
från
RUMs kansli
013-14 95 90
kansliet@rum.se

RUM

POP 2002 - ÅRETS STÖRSTA HITS

Lättlästa noter med melodi, text och ackordanalys. 47 låtar, 160 sidor, hårband grepptabeller och den kompletta låtlistan med över 1500 titlar!

Elvis - A Little Less Conversation
Vanessa Carlton - A Thousand Miles
Paola - Above The Candystore
Mendez - Adrenaline
The Ark - Calleth You, Cometh I
Kent - Kärleken väntar
Alicia Keys - Fallin'
Pink - Get The Party Started
Håkan Hellström - Kom igen Lena
Afro-dite - Never Let It Go
Melody Club - Palace Station
Supernatural - Supernatural
Barbados - Världen utanför
och många fler...

Cirkapris: 120:- (exkl. moms)
Best nr: AIR 2332
Distribution: Ehrlingförlagen AB
Tel 08-30 50 25 Fax: 08-30 98 12

www.air-chrysalis.se

Air Chrysalis
Scandinavia

KulturSmockan har funnits i fem år. Vad betyder tidningen för Dig?

Per-Olof Rylander, enhetschef, Kulturskolan i Borgholm:

– KulturSmockan är en bra tidning. Man håller sig ajour med vad som händer på musik- och kulturs-

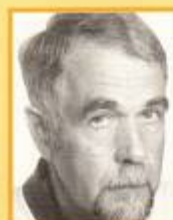
kolorna i landet. Bra artiklar med brett innehåll. Ibland upptäcker man att man inte är ensam om vissa problem, både stora och små kulturskolor har likartad verksamhet. Detta belyser tidningen mycket bra. Tack, för en bra tidning!

Sabine Beyer, musikledare, Musikskolan i Haninge:

– Jag blev musikledare för ca. ett år sedan och kom på så sätt i kontakt med tidningen KulturSmockan.

Jag tycker den har bredd, ger bra information och tips. Den lägger grunden till egna nya idéer. För mig personligen har den varit ett stöd. Fortsätt!

Rolf Edlund, musikledare, Musikskolan i Aneby:

– KulturSmockan är en jättebra tidning. Här hos oss läser både lärarna och eleverna den. Det finns en hel

del bra att läsa. Helt klart, den är en frisk fläkt i landets musik- och kulturliv.

Nasdaqbörsen blir musik

Ett körverk ska bli till genom konstnären Ola Pehrson. Han har skapat ett dataprogram som omvandlar Nasdaq-börsens svängningar till noter. Nasdaq Online Opera heter operan. Partituret kommer upp på en stor dataskärm framför kören som följer kompositionen i realtid då stämmorna ständigt förnyas. Varje sångares stämna motsvaras av ett företag. Ola Pehrson tror att verket kommer att sjungas cirka en helvtimme.

–Längre orkar nog ingen kör att följa med i svängningarna, tror han.

Det blir premiär 2003 i New York. (DN)

Gessle, Ulveus och Sturmark köper bolag

Nu ska de sälja noter på nätet genom företaget Noteheads. De ska också utveckla dataprogrammet Igor för notskrivning. Igor hoppas de ska bli standardformat för digital nothantering i framtiden. (DI)

BRIS-bok sponsras av BURE

3 miljoner kronor satsar investeringsbolaget Bure på en barnbok där 46 framgångsrika svenska författare, illustratörer och artister medverkar. Bure driver också bland annat friskolor och det är med pengar därifrån som satsningen ska göras.

–Vi drar ned på vår sponsring till hockeylaget Västra Frölunda, det gäller att vara selektiv med sponsring i dessa dagar, säger Bures VD Peter Sandberg. (DI)

Orkester Norden hyllar Nordiska Rådet

Nordiska rådet fyller 50 år och bland gratulanterna står Orkester Norden som kommer att spela under ledning av Esa-Pekka Salonen vid den i TV, direktsända galakvällen i Helsingfors. Bland annat blir det specialskriven musik av Benny Andersson och bland solisterna återfinns, bland andra Sissel Kyrkjebø.

–Årets orkester är sannolikt den bästa under de tio år projektet Orkester Norden drivits, påstår Salonen. (B&U breåttar)

"Sov du lilla...", bryter inte mot lagen

Lerbäcksskolan i Lund bryter inte mot skollagen med sina antagningsprov till musikklasserna konstaterar Skolverket. Frågan har nu utredds sedan en förälder hävdade att det enligt skollagen inte är tillåtet med antagningsprov som kan vara segregterande. Skolverket konstaterar att det stämmer att skollagen inte medger att kunskaps- och färdighetsprov används för att bestämma vilka som ska tas in på en viss

skola, men däremot kan sådana prov under vissa omständigheter användas som grund för placering i klasser eller grupper. (Sydsvenskan)

Riksställningar ställer ut på nätet

Den allra första utställningen från Riksställningar i det virtuella rummet bjuder på en resa från arkitekturens väg från vision till verklighet i Lunds konsthall, Nacksta kyrka i Sundsvall, Leksands kulturhus, Ungdomens hus i Rinkeby och Universeum i Göteborg. www.Shus.nu. (Riksställningar)

Adolf Fredriks elever i Les Misérables

Det blir Sandra Kassman och Carolina Fredin-Haslum, båda födda 1991, som ska alternera i rollen som flickan i den samnordiska konsertanta versionen av Les Misérables. Båda går i AF och i samma klass. De har redan hunnit vara med i hetluften en hel del. Carolina fanns med i bland annat musikalen "Jesus Christ Superstar" och "Evita". Sandra medverkade i "Trollkarlen från Oz" och "Kristina från Duvemåla" och har också turnerat med Carola och Tommy Körberg i "White Christmas". (DN)

Upphovsrätt.nu

Skolverket och sajten om upphovsrättsliga spelregler, upphovsrätt.nu, ligger i förhandlingar om ett övertagande från Skolverkets sida. På sidan kan lärare och elever i skolor och musik/kulturskolor lätt kunna finna svar på frågor kring upphovsrätt. Om det hela går i lås kommer samarbetet att inledas redan i höst.

Ljusshow via mobiltelefoner

I danska Ronne kunde publiken vid en konsert påverka ljussättningen genom att ringa ett speciellt nummer. Spotlighten var placerade på en lång hamnpir.

UNGKÖR startar egen medlemstidning

Barn- och ungdomskörförbundet UNGKÖR kommer ut med sitt första nummer av sin medlemstidning i oktober. "Sjung i kör" heter den och produceras av en grupp unga medlemmar.

–Tidningen ska framför allt rikta sig till medlemmarna men ska också fungera som en informationskälla för andra intresserade, säger Malin Olofsson från Motala som är tidningen redaktör. (Tidningen Körsång)

LITE BÄTTRE

Bison

PRODUKTER AB ÅRJÄNG

Tel 0573-510 10 Fax 510 15 Mail: till@bison.se

Det första miljövänliga notstället

Classic 50 är extremt starkt och slitsäkert genom att brätet och foten är gjorda av ett polymermaterial med en hållfasthet som är överlägsen metall. Man kan t.o.m. köra över notställets fot med en bil. Samtidigt har det en mycket låg vikt – **endast 2,5 kg**. Patenterad låsmekanism utan skruvar.

Låsbar förvaringsvagn för notställ

Ett helt nytt sätt att transportera notställ. Mycket enkel att köra. Två stora hjul på mitten balanserar lasten och två mindre fram och bak underlättar körning upp för rämper och över trösklar. Kan köras av en person – även i trappor.

CLASSIC 50™

MUSIC CARE Åskvädersgatan 2, 418 34 Göteborg Tel 031-64 02 20 www.musicare.se

Kulans

Mästarinna

- Av Stefan Franzén -

Evertsberg. Är inte namnet på byn bekant?

Javisst ja.

Det är ju tack vare folkmusikern Lena Willemark som är vuxit upp där.

Och så går visst ett skidspår genom byn.

- Jag har aldrig åkt Vasaloppet, säger Lena Willemark som här porträtteras.

Hej på Lena. Allt väl?

- Det är bra sänor som på att man lever i ett mindre kaos. Jag jobbar, min man jobbar och så har vi en liten dotter mitt i allt. Men vi skrattar åt det. Vi håller nämligen på att bygga om vårt hus. När det blir färdigt blir det underbart.

Vad har du på gång musikaliskt?

- Jag skall åka till Stuttgart för att framföra ett nyskrivet stycke av Karin Rehnqvist. Hon har gjort tonsättningar av Nelly Sachs dikter anpassat för kör och solist. Stycket heter Taile dich nacht. Det är med anledning av detta som jag dykt in i Nelly Sachs dikter. Sedan skall jag åka till Madrid och så har jag, Ale Mölle och Per Gudmundsson i gruppen Frifot spelat in en platta och varit på turné. En singel kommer snart och i april släpps albumet. Våren kommer bli väldigt intensiv.

Tar du med dig dottern på resorna?

- Hon får följa med på en del annars försöker jag och min man Olle varva våra jobb.

Du är från Evertsberg i Dalarna. En by som är känd tack vare dig och Vasaloppet.

Har du åkt någon gång?

- Nej jag har aldrig åkt trots att man är uppfödd vid spåret. Jag har dock åkt de flesta av sträckorna då man gjort spåren. Jag åkte mycket skidor som ung och det är något jag älskar.

Varför blev det musik?

- Det fanns mycket musik i vår familj. Min mamma sjöng för mig och på landsbygden är musiken väldigt levande. Visst finns det musik även i storstäder men där går man mer på konserter. På landsbygden lirar man tillsammans.

Att det blev just folkmusik har med traditionen att göra eller?

- Ja, man spelade ihop med spelmän från socknen. Folkmusik var naturligt och jag tycker om att vara med äldre människor. Numera blandar jag folkmusik med jazz. Det gäller att vara öppen för musiken. Då blir det nytt.

Du hade klart för dig att musik skulle du syssla med?

- Ja, det fanns inget annat. Jag sjöng alltid som barn. Jag gick nog min mamma och pappa på nerverna.

Varför är musiken så viktig?

- Musik är en stark kraft och ett levande väsen som alla människor skall kunna ge och ta emot.

Vad har du för utbildning?

- Jag är utbildad lärare och sängpedagog. Jag tycker väldigt mycket om att vara lärare och har bland annat haft en del masterclasser på musik-högskolan. Jag vill dela med mig till människor samtidigt som jag tycker om möten med andra. Jag lär mig lika mycket som jag lär ut. Tyvärr har jag inte hunnit med att vara lärare i så stor utsträckning som jag önskar men jag hoppas få mer tid till det.

Vad tycker du om den kommunala musikskolan?

- Den är helt underbar och värd att satsa på. Det är viktigt att ge alla barn musik. Det är så berikande och fruktbart. Själva spelade jag piano och fiol.

Du är duktig på att kula. Berätta om intresset.

- Kula är ett sätt att kalla in djuren som går fritt ute i skogen vid fåboden. Genom rösten skall man locka djuren till sig. Ibland får man gå upp ordentligt i registret för att göra sig hörd. Jag började kula som tonåring då jag hjälpte en kompis. Jag tycker om att få vara med djuren och känna delaktighet med naturen. Kulning är ett starkt uttryck som känns viktigt och som jag använder i min musik.

Då får du lära din dotter vad det är.

- Det vet hon redan. Mamma kula, säger hon. Hon är fantastiskt rolig att vara med. Barn gör att man blir påmind om livet. Hon öppnar upp en så att man inte blir egotrippad.

Namn: Lena Willemark

Ålder: 42

Familj: Dottern Eira 19 månader och maken Olle Persson som är operasångare.

Bor: Stavsnäs, Stockholms skärgård

Tjänar: Ingen aning. Men det är i alla fall så jag klarar mig. Jag får göra det jag älskar.

Kör: Absolut. Jag kör en gammal skruddig Subaru. Jag kommer från landsbygden och där var det första man gjorde att ta körkort.

Läser: Som småbarnsförälder hinner man inte läsa så mycket. Men just nu läser jag dikter av Nelly Sachs. De är fantastiska.

Ser på TV: Bolibompa. Sedan blir det inte tid till något annat. Men det gör inget.

Lyssnar på: Miriam Makeba och Anders Jormin. De är mina små favoriter.

Skattar: 1000 gånger per dag med min lilla tjej. Hon pratar en massa och har kul humor.

Gråter: Rätt ofta. Senast var häromdagen då snickaren frågade hur jag mädde. Då grät jag av utmattning eftersom jag inte sovit något under natten. Annars gråter jag starka saker som träffar en i hjärtat.

Älskar: Jättemycket, framförallt alla sanna hjärtan och livet. Det finns väldigt mycket att älska.

Ogillar: Idioter som planerar att bomba världen. Speciellt George Bush visar fruktansvärd okänslighet för livet.

Drömmares: Har många drömmor men en som jag haft sedan jag var barn är att få resa till Himalaya.

Bästa minne: Stora minnen är då jag blev förälskad första gången och dotterns födelse. Ett annat då jag spelade Älvdalslåt på stranden i Bombay.

Håller tummarna för: Att målaren skall bli färdig.

”
Jag gick
nog min mamma
och pappa på
nerverna
”